EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 06 19
COM(2024) 626 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Suomijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 626 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Suomijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97[1], ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241[2], kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. ES finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė padeda užtikrinti ekonomikos bei socialinį atsigavimą ir įgyvendinti tvarias reformas ir investicijas, kuriomis siekiama visų pirma skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą. Ji taip pat padeda stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą ES ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

(2) 2023 m. vasario 27 d. priimtu reglamentu „REPowerEU“[3] siekiama laipsniškai panaikinti ES priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Tai padėtų

---

1 OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

3 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES)

užtikrinti ES energetinį saugumą ir diversifikuoti jos energijos tiekimo šaltinius, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. Suomija į nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukė naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus;

(3) siekdama padėti priimti politikos sprendimus ir sudaryti pagrindines augimo didinimo sąlygas, 2023 m. kovo 16 d. Komisija paskelbė komunikatą „Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.“[4]. Komunikate išdėstomi devyni vienas kitą stiprinantys konkurencingumo veiksniai. Tarp šių veiksnių, kaip svarbiausi reformų ir investicijų politikos, kuria siekiama įveikti dabartinius produktyvumo iššūkius ir didinti ilgalaikį ES ir jos valstybių narių konkurencingumą, prioritetai, iškyla prieiga prie privataus kapitalo, moksliniai tyrimai ir inovacijos, švietimas ir įgūdžiai ir bendroji rinka. Paskelbusi šį komunikatą, 2024 m. vasario 14 d. Komisija pateikė metinę bendrosios rinkos ir konkurencingumo ataskaitą[5]. Ataskaitoje išsamiai aptariami bendrosios rinkos konkurenciniai pranašumai ir jai kylantys iššūkiai ir analizuojami per metus įvykę pokyčiai, suskirstyti pagal nustatytus devynis konkurencingumo veiksnius;

(4) 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija priėmė 2024 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą[6], kuria pradedamas Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro 2024 m. ciklas. 2024 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino apžvalgoje, grindžiamoje keturiais konkurencingo tvarumo aspektais, išdėstytus prioritetus. 2023 m. lapkričio 21 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė 2024 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Suomija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija priėmė nuomonę dėl Suomijos 2024 m. biudžeto plano projekto. Be to, Komisija priėmė Rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos (ją Taryba priėmė 2024 m. balandžio 12 d.) ir Pasiūlymą dėl 2024 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas (ją Taryba priėmė 2024 m. kovo 11 d.);

(5) 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo naujoji ES ekonomikos valdymo sistema. Sistema apima naują Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97. Be to, ji apima iš dalies pakeistą Reglamentą (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo ir iš dalies pakeistą Direktyvą 2011/85/ES dėl valstybių narių biudžeto sistemų[7]. Naujosios sistemos tikslai – valstybės skolos tvarumo ir tvaraus bei

---

2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

4 COM(2023) 168 *final*.

5 COM(2024) 77 *final*.

6 COM(2023) 901 *final*.

7 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentas (ES) 2024/1264, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L, 2024/1264, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ir 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1265, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (OL L, 2024/1265, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

integracinio augimo užtikrinimas vykdant laipsnišką fiskalinį konsolidavimą ir reformas bei investicijas. Ja valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę ir daugiau dėmesio skiriama vidutinės trukmės laikotarpiui ir veiksmingesniam bei nuoseklesniam vykdymo užtikrinimui. Kiekviena valstybė narė turėtų pateikti Tarybai ir Komisijai nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane išdėstomi valstybės narės fiskaliniai, reformų ir investicijų įsipareigojimai ir jis apima 4 arba 5 metų planavimo laikotarpį, priklausomai nuo įprastos nacionalinio teisėkūros ciklo trukmės. Nacionaliniame vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane nustatytas grynųjų išlaidų[8] planas turėtų atitikti Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus, įskaitant reikalavimus užtikrinti, kad valdžios sektoriaus bendroji skola būtų pradėta patikimai mažinti arba ir toliau būtų patikimai mažinama vėliausiai iki koregavimo laikotarpio pabaigos arba kad ji išliktų apdairaus lygio, mažesnė nei 60 % BVP, ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas iki žemesnio už 3 % BVP pamatinę vertę lygio ir (arba) toks išliktų. Koregavimo laikotarpis gali būti pratęstas ne ilgiau kaip trejiems metams, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas pagal Reglamente (ES) 2024/1263 nustatytus kriterijus. Siekdama padėti tuos planus parengti, 2024 m. [birželio 21 d.] Komisija ketina valstybėms narėms pateikti planų ir vėlesnių metinių pažangos ataskaitų, kurias jos turės pateikti, turinio gaires ir pagal Reglamento (ES) 2024/1263 5 straipsnį išsiųs joms technines fiskalinio koregavimo gaires (jei taikoma, orientacines trajektorijas ir techninę informaciją). Valstybės narės nacionalinius vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus turėtų pateikti iki 2024 m. rugsėjo 20 d., nebent valstybė narė ir Komisija susitaria pratęsti terminą pagrįstos trukmės laikotarpiu. Valstybės narės turėtų užtikrinti nacionalinių parlamentų dalyvavimą ir konsultacijas su nepriklausomomis fiskalinėmis institucijomis, socialiniais partneriais ir atitinkamais kitais nacionaliniais suinteresuotaisiais subjektais;

(6) 2024 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau kinta atsižvelgiant į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jie padeda veiksmingai spręsti visus per kelerius pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. 2019, 2020, 2022 ir 2023 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;

(7) 2021 m. gegužės 27 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Suomija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną įvertino vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2021 m. spalio 29 d. Taryba priėmė Sprendimą dėl Suomijos ekonomikos gaivinimo ir

[8] Grynosios išlaidos, apibrėžtos 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamento (ES) 2024/1263 (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj) 2 straipsnyje. Grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus i) palūkanų išlaidas, ii) diskrecines pajamų priemones, iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo[9], kuris 2023 m. kovo 14 d. iš dalies pakeistas vadovaujantis Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 2 dalimi, kad būtų atnaujintas negrąžintinos finansinės paramos didžiausias finansinis įnašas, o 2023 m. gruodžio 8 d. atnaujintas įtraukiant skyrių „REPowerEU“[10]. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimto sprendimo, kad Suomija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(8) 2024 m. balandžio 25 d. Suomija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnio 1 dalį pateikė 2024 m. nacionalinę reformų programą, o 2024 m. balandžio 25 d. – 2024 m. stabilumo programą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2024 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Suomijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(9) 2024 m. birželio 19 d. Komisija paskelbė 2024 m. Suomijos ataskaitą[11]. Joje įvertinta pažanga, Suomijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2023 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Suomijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant ES pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat JT darnaus vystymosi tikslų;

(10) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis[12], Suomijos valdžios sektoriaus deficitas padidėjo nuo 0,4 % BVP 2022 m. iki 2,7 % 2023 m., o valdžios sektoriaus skola padidėjo nuo 73,5 % BVP 2022 m. pabaigoje iki 75,8 % 2023 m. pabaigoje. Kaip paskelbta 2024 m. fiskalinės politikos gairėse[13], Komisija, laikydamasi galiojančių teisės nuostatų, imasi veiksmų, kad pradėtų deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. 2024 m. birželio 19 d. Komisija priėmė pranešimą pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį[14]. Tame pranešime įvertinta Suomijos biudžeto būklė, nes šalies prognozuojamas valdžios sektoriaus deficitas 2024 m. viršys nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad atsižvelgdama į šį vertinimą ir apsvarsčiusi Ekonomikos ir finansų komiteto, įsteigto pagal SESV 126 straipsnio 4 dalį, nuomonę, liepos mėn. Komisija neketina siūlyti dėl Suomijos pradėti perviršinio deficito procedūros;

---

9 2021 m. spalio 29 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Suomijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (12524/2021).

10 2023 m. gruodžio 8 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2021 m. spalio 29 d. Įgyvendinimo sprendimas dėl Suomijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (15836/2023).

11 SWD(2024) 626 *final*.

12 Eurostato euro rodikliai, 2024 04 22.

13 COM(2023) 141 *final*.

14 Komisijos pranešimas, parengtas remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 3 dalimi, 2024 06 19, 598 *final*.

(11) 2022 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo[15] Suomijai imtis veiksmų 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį[16], atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Suomija turėtų būti pasirengusi einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Suomijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis. Remiantis Komisijos skaičiavimais, 2023 m. fiskalinė politika[17] buvo skatinamoji (jos kryptis – 0,9 % BVP) atsižvelgiant į aukštą infliaciją. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. buvo skatinamasis ir sudarė 0,8 % BVP. Čia įtrauktos (0,2 % BVP) didesnės išlaidos, susijusios su laikinos apsaugos suteikimu iš Ukrainos perkeltiems asmenims. Todėl nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių einamųjų išlaidų skatinamąjį poveikį 2023 m. tik iš dalies lėmė išlaidos iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Skatinamąjį nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimą taip pat skatino nuolatinis ir spartus kainų bei išlaidų augimas, ypač vietos valdžios institucijų perkamų paslaugų ir personalo išlaidų, taip pat su pasirengimu susijusių išlaidų, kurių buvo imtasi reaguojant į Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, didėjimas. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas 2023 m. neatitiko Tarybos rekomendacijos. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarė 0,4 % BVP. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos 2023 m. sudarė 4,0 % BVP, t. y. 0,2 procentinio punkto mažiau negu 2022 m. Suomija finansavo papildomas investicijas pasinaudodama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšomis. Suomija finansavo viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą, pvz., investicijas į atsinaujinančiųjų išteklių energijos infrastruktūrą ir mažataršį vandenilį; šios priemonės iš dalies finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšomis;

(12) pagrindines 2024 m. stabilumo programos projekcijas galima apibendrinti, kaip išdėstyta toliau. Makroekonominiame scenarijuje, kuriuo grindžiamos biudžeto projekcijos, numatoma, kad realusis BVP augs 0 % 2024 m. ir 1,6 % 2025 m., o infliacija pagal SVKI bus 1,3 % 2024 m. ir 1,9 % 2025 m. Numatoma, kad 2024 m.

---

15 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl 2022 m. Suomijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Suomijos stabilumo programos (*OL C 334, 2022 9 1, p. 7*).

16 Pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, remiantis 10 metų realiu potencialaus augimo vidurkiu ir 2023 m. BVP defliatoriumi, numatoma, kad 2023 m. Suomijos vidutinio laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimas, naudojamas fiskalinės politikos krypčiai įvertinti, nominaliąja verte bus 2,7 %.

17 Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinio laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones (ir neįskaitant su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių), bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų ES fondų, pokyčio skirtumas. Neigiamas (teigiamas) rodiklio ženklas atitinka skatinamąją (stabdomąją) fiskalinę politiką.

valdžios sektoriaus deficitas padidės iki 3,4 % BVP ir 2025 m. sumažės iki 2,7 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP padidės iki 80,8 % iki 2024 m. pabaigos ir 82,3 % iki 2025 m. pabaigos. Prognozuojama, kad po 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 1,9 % BVP 2026 m. Taigi planuojama, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas bus mažesnis už 3 % BVP deficito pamatinę vertę. Numatoma, kad po 2025 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP savo ruožtu laipsniškai padidės iki 82,4 % 2026 m.;

(13) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP išaugs 0,0 % 2024 m. ir 1,4 % 2025 m., o infliacija pagal SVKI bus 1,4 % 2024 m. ir 2,1 % 2025 m.;

(14) Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 3,4 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2024 m. pabaigos turėtų padidėti iki 80,5 %. Deficito padidėjimas 2024 m. daugiausia atspindi lėtą pajamų, tiek iš mokesčių, tiek socialinio draudimo įmokų, augimą, taip pat išlaidų, ypač socialinėms išmokoms ir darbo užmokesčiui, padidėjimą. Remiantis Komisijos įverčiais, 2024 m. fiskalinė politika bus skatinamoji ir jos kryptis sudarys 0,7 % BVP;

(15) pagal Komisijos 2024 m. pavasario prognozę, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) 2024 m. bus finansuojamos išlaidos, sudarančios 0,2 % BVP, palyginti su 0,1 % BVP 2023 m. Išlaidas dengiant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis atsiras galimybių vykdyti aukštos kokybės investicijas ir našumą skatinančias reformas be tiesioginio poveikio Suomijos valdžios sektoriaus balansui ir skolai;

(16) 2023 m. liepos 14 d. Taryba rekomendavo[18], kad Suomija užtikrintų apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribodama nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų[19] nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 2,2 %. Valstybės narės paragintos, vykdant 2023 m. biudžetus ir rengiant 2024 m. biudžeto planų projektus, atsižvelgti į tai, kad Komisija, remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad Suomijos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos grynosios pirminės išlaidos 2024 m. padidės 4,0 %, t. y. viršys rekomenduojamą didžiausią prieaugį. Šis nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų rekomenduojamo didžiausio prieaugio viršijimas 2024 m. atitinka 0,9 % BVP. Kyla rizika, kad tai neatitiks Tarybos rekomendacijos;

(17) be to, Taryba rekomendavo Suomijai imtis veiksmų kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones, o su tuo susijusias sutaupytas lėšas panaudoti valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Taryba papildomai nurodė, kad jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas paramos priemones, Suomija turėtų užtikrinti, kad jomis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad grynosios

[18] 2023 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacija dėl Suomijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Suomijos stabilumo programos (OL C 312, 2023 9 1, p. 243).

[19] Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus i) diskrecines pajamų priemones, ii) palūkanų išlaidas, iii) ciklines nedarbo išlaidas ir iv) vienkartines ir kitas laikinąsias priemones.

biudžeto išlaidos[20] neatidėliotinoms energijos paramos priemonėms 2023 m. sudarys 0,2 % BVP, ir numatyta, kad 2024 ir 2025 m. jos sudarys 0,0 % BVP. Jei su tuo susijusios sutaupytos lėšos būtų naudojamos valdžios sektoriaus deficitui mažinti, kaip rekomendavo Taryba, šios projekcijos reikštų, kad 2024 m. fiskalinis koregavimas sudarys 0,2 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamos grynosios pirminės išlaidos[21] fiskalinės politikos krypčiai tais metais turės skatinamąjį 0,7 % BVP poveikį. Neatidėliotinas energijos paramos priemones numatoma kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti. Tai atitinka Tarybos rekomendaciją. Tačiau nenumatoma visų su tuo susijusių sutaupytų lėšų panaudoti valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Kyla rizika, kad tai neatitiks Tarybos rekomendacijos;

(18) be to, Taryba taip pat rekomendavo, kad Suomija išlaikytų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrintų veiksmingą dotacijų pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekdama skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. nacionalinėmis lėšomis finansuojamos viešosios investicijos padidės iki 4,1 % BVP nuo 4,0 % BVP 2023 m. Tai atitinka Tarybos rekomendaciją. Iš ES fondų gautomis pajamomis, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijas, finansuojamos viešosios išlaidos 2024 m. savo ruožtu turėtų išlikti 0,4 % BVP;

(19) remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones ir darant nesikeičiančios politikos prielaidą, Komisijos 2024 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 2,8 % BVP. Deficito sumažėjimas 2025 m. daugiausia susijęs su padidintu bendruoju PVM tarifu ir sumažintomis išlaidomis. Dėl lėtesnio ekonomikos augimo ir didėjančių palūkanų išlaidų valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos turėtų padidėti iki 82,4 %;

(20) Suomija turi veiksmingą ir įtraukią socialinės gerovės sistemą, pasižyminčią aukštu socialinės apsaugos lygiu, tačiau ji yra sudėtinga ir gali skatinti nedirbti. 2020 m. specialiam Parlamento komitetui buvo pavesta iki 2027 m. parengti socialinės apsaugos sistemos reformą. 2023 m. kovo mėn. komitetas pristatė savo tarpinę ataskaitą, kurioje pateikė 31 pasiūlymą būsimoms vyriausybėms dėl tyrimų, teisės aktų projektų ir plėtros projektų. Reformos tikslas – racionalizuoti socialinės gerovės sistemą ir padidinti paskatas dirbti, kartu išsaugant veiksmingą ir įtraukią socialinės apsaugos sistemą ir didinant užimtumo lygį. Tikimasi, kad socialinės apsaugos sistemos reforma padės pagerinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą;

(21) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Jos turėtų padėti veiksmingai spręsti visus atitinkamose šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Kad būtų padidintas Suomijos ilgalaikis konkurencingumas vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kartu užtikrinant socialinį

[20] Šis skaičius rodo metines biudžeto išlaidas toms priemonėms, įskaitant pajamas ir išlaidas, taip pat atitinkamais atvejais atmetus pajamas iš mokesčių, taikomų nenumatytam energijos tiekėjų pelnui.

[21] Šis poveikis vertinamas kaip valdžios sektoriaus pirminių išlaidų, atėmus i) papildomą diskrecinių pajamų priemonių poveikį biudžetui, ii) vienkartines ir iii) ciklines nedarbo išlaidas, iv) Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinio laikotarpio (10 metų) vidutiniu potencialiu nominaliojo BVP prieaugiu, išreikštas kaip santykis su nominaliuoju BVP.

teisingumą, per šį trumpą laikotarpį labai svarbu plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, veiksmingą įgyvendinimą vykdyti sparčiai. Siekiant iki 2026 m. rugpjūčio mėn. įvykdyti plano įsipareigojimus, labai svarbu, kad Suomija tęstų reformų ir investicijų įgyvendinimą spręsdama kylančias vėlavimo problemas. Ypač svarbu užtikrinti, kad antrasis ir trečiasis mokėjimo prašymai būtų pateikti laiku. Kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už sėkmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, itin svarbus tebėra sistemingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(22) per sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą, pagal Reglamento (ES) 2021/1060 18 straipsnį, Suomija iki 2025 m. kovo mėn. turi peržiūrėti kiekvieną programą, atsižvelgdama į, be kita ko, 2024 m. priimtose šaliai skirtose rekomendacijose ir nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane nustatytus uždavinius. Ši peržiūra yra ES finansavimo, įtraukto į kiekvieną programą, galutinio paskyrimo pagrindas. Suomija padarė pažangą įgyvendindama sanglaudos politiką ir Europos socialinių teisių ramstį, bet vis dar yra spręstinų uždavinių. Visų pirma, Sostinės regiono ir likusios Suomijos dalies BVP vienam gyventojui ir darbo našumo skirtumai išlieka dideli. Labai svarbu sanglaudos politikos programas įgyvendinti sparčiau. Programoje nustatyti prioritetai tebėra aktualūs, ypač retai apgyvendintuose šiauriniuose ir rytiniuose regionuose. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas MTP ir inovacijoms stiprinti, taip pat skaitmenizacijai, mažųjų ir vidutinių įmonių konkurencingumui didinti ir žaliajai bei teisingai pertvarkai spartinti. Be to, daugiausia dėmesio ir toliau turėtų būti skiriama darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problemai spręsti, socialinei įtraukčiai ir aktyviam dalyvavimui darbo rinkoje, ypač pažeidžiamų grupių, stiprinti, taip pat socialinių inovacijų priemonėms remti ir vaikų apsaugos paslaugoms gerinti. Suomija taip pat galėtų naudotis Europos strateginių technologijų platformos iniciatyva, kad paremtų pramonės transformaciją, pavyzdžiui, dirbtinio intelekto, kibernetinio saugumo ir robotikos, efektyvaus energijos ir išteklių naudojimo, taip pat medicinos technologijų, kurios gyvybiškai svarbios sveikatos saugumui, srityse;

(23) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir naudojantis kitais ES fondais, Suomijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su darbo jėgos ir įgūdžių trūkumu ir socialinių bei sveikatos priežiūros paslaugų reformos įgyvendinimu;

(24) 2023 m. užimtumo lygis išliko didesnis nei 78 %, tačiau nedarbo lygis išaugo nuo 6,8 % 2022 m. iki 7,2 % 2023 m., o struktūrinio nedarbo problema išlieka. Įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktis, t. y. nesugebėjimas užpildyti laisvų darbo vietų darbuotojais, turinčiais darbdavių reikalaujamų įgūdžių, kelia problemų, ypač švietimo, sveikatos priežiūros ir socialinės rūpybos srityse. Be to, darbo jėgos trūkumas su žaliąja pertvarka susijusiose srityse gali apriboti pažangą siekiant Suomijos klimato kaitos tikslo iki 2035 m. pasiekti anglies dioksido poveikio neutralumą. Darbo jėgos ir įgūdžių trūkumas taip pat kelia grėsmę Suomijos konkurencingumui ir ilgalaikiam ekonomikos augimui, o gyventojų senėjimas šią problemą dar labiau gilina;

(25) Suomijos gyventojų, nurodančių turį nepatenkintų medicininės priežiūros poreikių, dalis yra didelė. Vykdoma visuomenės sveikatos ir socialinių paslaugų reforma siekiama užtikrinti vienodesnes galimybes naudotis paslaugomis ir kartu apriboti didėjančias paslaugų teikimo išlaidas. Administracinė reforma užbaigta, tačiau įvairios

gerovės paslaugų apygardos yra nevienodai pasirengusios reorganizuoti ir optimizuoti paslaugų teikimą;

(26) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2024 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Suomijai skirtos 1, 2 ir 3 rekomendacijos padeda įgyvendinti pirmą, antrą, trečią ir ketvirtą euro zonai skirtas rekomendacijas,

REKOMENDUOJA Suomijai 2024 ir 2025 m. imtis šių veiksmų:

1. Laiku pateikti vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Laikantis reformuoto Stabilumo ir augimo pakto reikalavimų, grynųjų išlaidų[22] augimą 2025 m. apriboti iki tokio tempo, kuris padėtų vidutinės trukmės laikotarpiu valdžios sektoriaus skolą pradėti patikimai mažinti ir valdžios sektoriaus deficitą sumažinti, kad jis neviršytų Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės. Vykdyti socialinės apsaugos sistemos reformą, kad būtų padidintas socialinių išmokų sistemos veiksmingumas, o tai padidintų paskatas dirbti ir remtų ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą.

2. Spręsti kylančias vėlavimo problemas, kad būtų galima nuolat, sparčiai ir veiksmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, įskaitant skyrių „REPowerEU“, užtikrinant, kad reformos ir investicijos būtų užbaigtos iki 2026 m. rugpjūčio mėn. Sparčiau įgyvendinti sanglaudos politikos programas. Atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą toliau daugiausia dėmesio skirti sutartiems prioritetams, kartu apsvarstant Europos strateginių technologijų platformos iniciatyvos teikiamas galimybes didinti konkurencingumą.

3. Spręsti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problemą perkvalifikuojant darbo jėgą bei keliant jos kvalifikaciją ir plečiant aukštojo mokslo pasiūlą, visų pirma tose studijų srityse, kurios darbo rinkoje paklausiausios. Užtikrinti, kad vykdant socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų reformą pagerėtų paslaugų prieinamumas bei teikimas ir būtų sprendžiamos neveiksmingumo problemos.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

[22] Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnio 2 punktą, grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus palūkanų išlaidas, diskrecines pajamų priemones, Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.